

Sušice (k. ú. Sušice u Přerova, okr. Přerov)**„Kamenec“, „Přísahanec“.**

Mladý paleolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: „Kamenec“ – Muzeum Komenského v Přerově, p. o.; „Přísahanec“ – Neuvedeno.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4847756N, 17.5469953E; 49.4824106N, 17.5577492E

Během povrchové prospekce realizované v roce 2020 na temeni táhlého terénního hřbetu mezi jihovýchodním okrajem obce Sušice a osadou Kudlov byl nalezen ojedinelý patinovaný artefakt mladopaleolitického stáří. Lokalita se nachází v poloze „Kamenec“, na parc. č. 1289/2, východně od kóty 271,4 m.

Nalezeným artefaktem je masivní čepel trojúhelníkovitého průřezu se strmou laterální retuší zhotovená z eratického silicitu (obr. 17). Délka artefaktu činí 50 mm, šířka 23–25 mm a maximální tloušťka 15 mm. Hmotnost je 17,840 g.

Nálezová poloha je v současné době zatrávněná, ojedinelý nestratifikovaný nálezy tak může hypoteticky indikovat existenci dosud neznámé paleolitické lokality na katastru obce. Doklady paleolitického osídlení byly v minulosti na katastru Sušice u Přerova zaznamenány již povrchovými sběry J. Diviše a J. Fryče na tzv. Radslavické terase pleistocenního stáří v trati „Dílnice“ (Diviš 2004; Diviš, Fryč 2020).

Jihovýchodně od místa nového nálezu na rozhraní katastru obcí Sušice a Pavlovice u Přerova se nachází významná paleolitická lokalita situovaná v poloze „Přísahanec“ (Klíma 1980; Nerudová, Homolka 2004; Schenk 2019, 11–12). Během povrchové prospekce realizované Martinem Charamzou v roce 2015 při jihovýchodním okraji katastru obce Sušice u Přerova byla nalezena menší kolekce patinovaných artefaktů mladopaleolitického stáří. Lokalita se nachází na severozápadním okraji výrazného táhlého návrší „Přísahanec“, na parc. č. 1165/1, severně od kóty 333,2 m. Jedná se o místo dalekého rozhledu, z kterého je možné opticky kontrolovat západní část Moravské brány.

V nalezené patinované kamenné štípané industrii zaujmou především dva artefakty. V prvním případě se jedná o kompletní exemplář bifaciálně plošně retušovaného listovitého hrotu zhotoveného z eratického silicitu (obr. 18: 1). Délka artefaktu činí 74 mm, max. šířka 48 mm, max. tloušťka 14–16 mm. Hmotnost je 52,113 g. Ve druhém případě jde o hrot na čepeli s bilaterální retuší (obr. 18: 2). Špička hrotu je odlomena. Dochovaná délka artefaktu je 65 mm, maximální šířka 41 mm, tloušťka se pohybuje od 5 do 10,1 mm. Hmotnost činí 26,17 g. Oba artefakty lze jednoznačně spojit s již dříve nalezenými soubory spojovanými s aurignaciem pomoravského typu (Klíma 1978, 13).

Paleolitické osídlení v poloze „Přísahanec“ a v jejím okolí bylo postupně doloženo již v 60.–70. letech 20. století prostřednictvím povrchových sběrů J. Homolky, M. Pličky a D. Kolbingera, které byly následně vyhodnoceny. Pro lokalitu je specifický vysoký podíl hrubotvaré kamenné industrie zhotovené z místního křemence „sluňáku“ (Klíma 1980; Přichystal 1980; Nerudová, Homolka 2004; Škrdla, Schenk 2007). I když lokalita vstoupila do odborné literatury pod názvem Pavlovice u Přerova, značná část nálezů pochází z katastrálního území obce Sušice u Přerova.

Literatura:

Diviš, J. 2004: Archeologické nálezy od osady Kudlov u Sušice, okr. Přerov. *Archeologie Moravy a Slezska* IV, 16–20.

Diviš, J., Fryč, D. 2020: Sušice (k. ú. Sušice u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 61(1), 140–141.

Klíma, B. 1978: Paleolitická stanice u Přestavlk, okr. Přerov. *Archeologické rozhledy* XXX(1), 5–13.

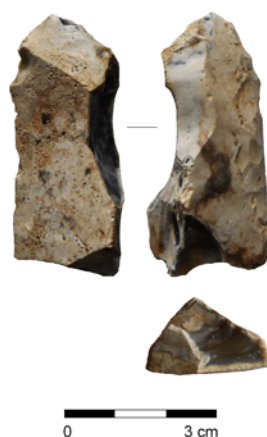
Klíma, B. 1980: Nová paleolitická stanice s křemencovou industrií od Pavlovic u Přerova. *Anthropozoikum* N. S. 13, 149–170.

Nerudová, Z., Homolka, J. 2004: Pavlovice u Přerova (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 45, 109–111.

Přichystal, A. 1980: Pavlovice u Přerova – další paleolitická stanice v Moravské bráně. *Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci* 208, 30–32.

Schenk, Z. 2019: Nejstarší osídlení katastru obce Sušice u Přerova ve světle archeologických pramenů. In: F. Janda, Z. Schenk, S. Šromota: *Kroniky vyprávění. Sušice u Přerova*. Sušice: obec Sušice, 4–32.

Škrdla, P., Schenk, Z. 2007: Paleolitické osídlení Hlinska a okolí. In: L. Šebela a kol: *Hlinsko. Výšinná osada lidu badenské kultury*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 32. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 31–47.

Obr. 17. Sušice – Kamenec. Čepel s jednostrannou retuší. Foto Z. Schenk.

Fig. 17. Sušice – Kamenec. A unilaterally retouched blade. Photo by Z. Schenk.

Obr. 18. Sušice – Přísahanec. Vyběr nálezů. Foto Z. Schenk.

Fig. 18. Sušice – Přísahanec. Selected finds. Photo by Z. Schenk.

Summary

Sušice (Sušice u Přerova cadastral area, Přerov District), “Kamenec” field. An isolated Upper Paleolithic artefact, a uni-laterally retouched blade made from erratic flint, was found in 2020 during a surface survey in the “Kamenec” field, near the 271.4 m elevation marker.

Sušice (Sušice u Přerova cadastral area, Přerov District), “Příšahanec” field. A small assemblage of Upper Paleolithic (Morava-type Aurignacian/Míšovce-type industry) artefacts – a bifacial leaf point made from erratic flint and a retouched blade point – was collected by M. Charamza in 2015 during a surface survey near the 333.2 m elevation marker.

Zdeněk Schenk

Zdounky (k. ú. Netčice, okr. Kroměříž)

Netčice I, „Mezilesí“.

Epigravettien. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK – -1159325, -546998

Lokalita leží na temeni a mírném východním svahu u lesa asi 0,5 km severně od Netčic. Nové nálezy se soustřeďovaly stovku metrů západně od prvních dvou nálezů L. Pěluhové-Vitošové (2008), na samém západním okraji pole u lesa. Sběry přinesly třicetku úštěpů a odpadu, 9 jader, 2 čepele a 7 nástrojů. Mezi ty patří distální část velkého čepelového škrabadla (obr. 19: 7),

nevýrazné škrabadlo s opozitním poškozeným rydlem, kombinace hranového rydla s odštěpovačem (obr. 19: 2), a čepelka s jemnou polostrmou retuší a ventrálními výštepky v oblasti hrotu (obr. 19: 1). Zajímavější jsou jádra. Vyniká mezi nimi v českých zemích největší řada klínovitých čepelkových jader. Nejtypičtější vycházejí z pečlivě bifaciálně upravených kusů (obr. 19: 3), u jiných jsou stopy preparace setřené rozšířením těžby čepelek na boky (obr. 19: 4, 6, první z nich je dvoupodstavové). Vedle toho se vyskytují i čepelková jádra se změněnou orientací redukce (obr. 19: 5). S výjimkou kusu na obr. 19: 8 (rohovec typu Troubky-Zdislavice) jsou všechna ostatní jádra i nástroje z bílé patinovaného eratického pazourku. Klínovitá jádra jsou typická pro mladší aurignacien a (patrně jen starší) epigravettien (Svoboda 1995), v epiaurignacien a pozdním epigravettien (Brno-Štýřice III, Stadice) se s nimi nesetkáváme. Naproti tomu nechybí v kontaminovaném souboru z temene Stránské skály (lokalita II).

Literatura

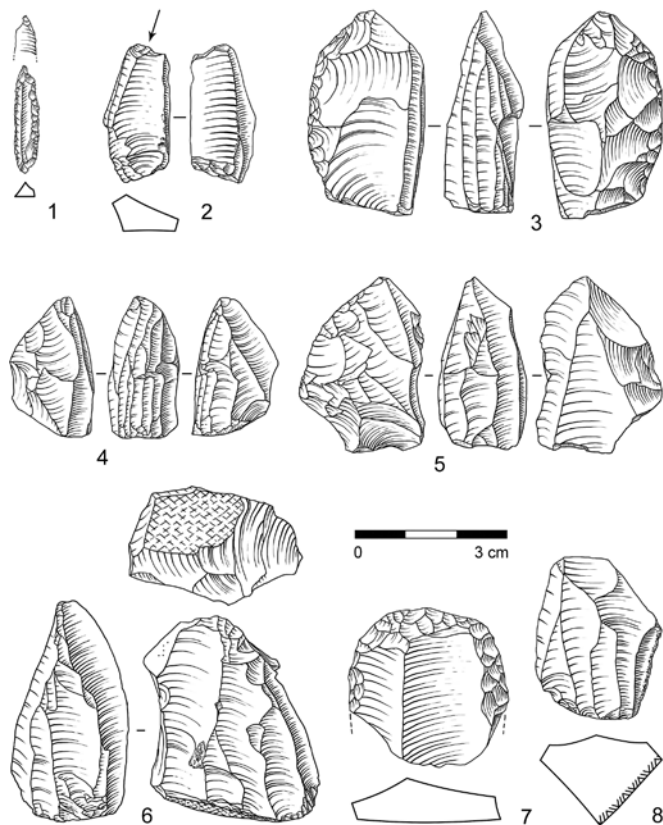
Pěluhová-Vitošová, L. 2008: Zdounky (k. ú. Netčice, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 49, 267.

Svoboda, J. 1995: Wedge-shaped microblade cores from Moravia and Silesia. *Archeologické rozhledy* XLVII(4), 651–656.

Summary

Zdounky (Netčice cadastral area, Kroměříž District). Concrete finds of exceptionally fine wedge-shaped microblade cores (Fig. 19: 6–8) allow us to consider the industry from Zdounky – Netčice I as Epigravettian.

Martin Oliva, Petr Šmácho

Obr. 19. Zdounky-Netčice. Vybrané nálezy. Kresba T. Janků.

Fig. 19. Zdounky-Netčice. Selected finds. Drawing by T. Janků.

Želešice (okr. Brno-venkov)

Želešice III, „Hoynerhügel“.

Paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK – -1169879, -602252

Na této stratifikované lokalitě s prvky několika industriálních tradic z počátku mladého paleolitu, které však není možno paralelizovat s radiokarbonovými daty, úspěšně pokračují i povrchové sběry. Co se týče formálních nástrojů, podařilo se P. Šmachovi nalézt dosud nejtypičtější ukázky ze skupiny drásadel (obr. 20: 1, radiolarit), čepelových hrotů (obr. 20: 2, radiolarit) i bifaciálních listovitých hrotů (obr. 20: 3, spongolit). Zajímavější jsou však dva listovité hroty z jemných jurských rohoveců (rohovec typu Krumlovský les, varieta II?), jež jsou vyštípané z polotovaru na principu hrotů typu Quinson, tj. plošnou retuší převážně jen největší plochy na suportu trojúhelníkového průřezu (obr. 20: 4, 5). Podobný artefakt z radiolaritu pochází i z předchozích sběrů (Škrdl et al. 2014, obr. 4: 2). Hrubší hrot z Jezeřan III (Oliva 2019, obr. 9: 1) je v průřezu asymetrický a možná nedokončený. V každém případě tyto kusy naznačují další metodu výroby listovitých hrotů, a to vedle výroby z polotovarů s dlouhou ponechávaným hřbetem (Neruda, Nerudová eds. 2009) a prosté fasonáže z úštěpových a čepelových polotovarů, čímž však vznikají spíše hroty s částečnou plošnou retuší („jerzmanowické“ s. lato).

Kromě sedmi nástrojů z lokality nově pochází ještě 9 jader a stejný počet úštěpů a zlomků.